

stemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse og yder bistand hertil. Der skal således ikke foreligge anmodning (politierklæring) fra politiet til den psykiatriske afdeling om tvangsindlæggelse.

Begrundelsen herfor er, at patienten på tvangsindlæggelsestidspunktet allerede er indlagt. Der skal altså ikke ske en fysisk flytning af patienten, hvorfor politiets bistand til iværksættelse og gennemførelse af tvangsindlæggelsen er unødvendig.

Sundhedsministeriet har ved brev af 26. februar 1999 orienteret alle psykiatriske afdelinger m.fl. om reglerne for tvangsbehandling af somatisk lidelse efter psykiatrilovens § 13.«

3.5. Forsøgsbehandling

Psykiatrilovens § 23 indeholder regler om forsøgsbehandling inden for psykiatrien. Efter bestemmelsen må forsøgsbehandling ikke gennemføres over for frihedsberøvede patienter eller med tvang gennemføres over for frivilligt indlagte patienter. Tilsynet bad sundhedsministeren redegøre for forståelsen af bestemmelsen, herunder for forståelsen af begrebet forsøgsbehandling. Sundhedsministeren svarede bl.a.:

»Når der i lovens § 23 anvendes ordet »forsøgsbehandling«, er der (...) ikke tvivl om, at der hermed sigtes til bio-medicinske forsøg med et forskningsmæssigt sigte. Bestemmelsen omfatter ikke behandlingsforsøg, hvor den behandlende læge i rent behandlingsmæssigt øjemed og i den enkelte patients eller en mindre gruppe af patienters interesse ændrer på behandlingsmetoden eller prøver en behandling, der måske ikke tidligere har været anvendt i den sammenhæng eller på det tidspunkt i behandlingen.«

3.6. Registreringspraksis og tvangsstatistik

Tilsynet konstaterede i forbindelse med sit besøg på Psykiatrisk Afdeling ved Horsens Sygehus, jf. afsnit 4.6., at selv om ensartet registreringspraksis må betragtes som en afgørende forudsætning for udarbejdelsen af en brugbar tvangsstatistik, har der hersket tvivl om, hvilken registreringspraksis der skulle følges.

Tilsynet anmodede på den baggrund sundhedsministeren om oplysninger om, hvorvidt det i forbindelse med udfærdigelsen af nye tvangsprotokolskemaer m.v. er sikret, at der på de enkelte psykiatriske afdelinger ikke hersker tvivl om, hvilken registreringspraksis der fremover

skal følges. Sundhedsministeren svarede bl.a., at Sundhedsstyrelsen såvel på selve tvangsprotokolskemaet som i en tilhørende vejledning har præciseret reglerne for registrering af tvangsbehandlinger. Sundhedsministeren tilføjede:

»På denne baggrund mener jeg, at vi i fremtiden vil se en mere ensartet registrering af tvangsbehandlinger. Jeg kan i øvrigt oplyse, at Sundhedsstyrelsen i den nærmeste fremtid vil overgå til elektronisk behandling af tvangsindberetninger fra de psykiatriske afdelinger, samt at registreringen fremover vil være personhenførbart.

Alt i alt forventer jeg, at ovennævnte tiltag vil øge validiteten og anvendeligheden af Sundhedsstyrelsens tvangsstatistik.«

3.7. Patientindflydelse

Tilsynet har i forbindelse med sine besøg på psykiatriske afdelinger hørt patientønsker om møder, hvor læger, plejepersonale og øvrigt personale sammen med patienterne drøfter forskellige spørgsmål. Tilsynet bad på den baggrund sundhedsministeren om at oplyse, hvilke overvejelser bemyndigelsesbestemmelsen om patientindflydelse på psykiatriske afdelinger, jf. psykiatrilovens § 30, giver anledning til. Sundhedsministeren svarede bl.a.:

»Sundhedsministeriet er opmærksom på vigtigheden af, at der fastsættes nye regler om patientindflydelse på psykiatriske afdelinger, da det må tillægges væsentlig betydning, at patienterne har mulighed for at øve indflydelse på egne forhold.

Sundhedsministeriet er i færd med at udarbejde udkast til ny bekendtgørelse om patientindflydelse. Det forventes, at bekendtgørelsen kan træde i kraft ved årsskiftet.«

3.8. Information om klageadgang

Psykiatriske patienter er ofte i en situation, hvor de må støtte sig til andres råd og vejledning. Tilsynet er derfor i sit arbejde meget opmærksom på den mundtlige og skriftlige information, som patienterne får om deres rettigheder m.v. Bl.a. finder tilsynet det rigtigst, at der, når tvanganvendelse kommer på tale, udleveres skriftlig information som f.eks. Sundhedsministeriets pjece »Tvang i psykiatrien – om psykiatriske patienters rettigheder ved tvangsindgreb« til patienter, pårørende og patientrådgivere, medmindre det er helt klart, at de pågældende